

# Programma 4 | Onderwijs



## Programma 4 | Onderwijs

### Doelstelling

Elk kind ontwikkelt zich optimaal.

### Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

#### *Onderwijshuisvesting*

Als gemeente hebben we een belangrijke rol in de huisvesting van scholen voor basis-, speciaal en voortgezet onderwijs. Samen met de schoolbesturen zijn we verantwoordelijk voor schoolgebouwen waarin het prettig is om te leren en te werken. We hebben een dekkend aanbod toegankelijke onderwijsgebouwen.

#### *Bewegingsonderwijs*

Elk kind kan gebruik maken van bewegingsonderwijs.

#### *Leerplicht*

Elk kind heeft recht op onderwijs. Door de preventieve inzet van de leerplichtambtenaar voorkomen we dat kinderen thuiszitten en achterstanden oplopen in educatie. We werken samen met RMC Regio Friese Wouden. Met elkaar signaleren we vroeg welke kinderen uitvallen. Zo kan ons gebiedsteam snel ondersteuning bieden of organiseren.

#### *Leerlingenvervoer*

Wanneer een kind geen onderwijs op korte afstand van huis kan volgen, is er de mogelijkheid van leerlingenvervoer.

#### *Aansluiting op de arbeidsmarkt*

Onderwijs biedt kansen aan alle kinderen. Daarbij is een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt van belang.

### Kaderstellende documenten

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2022-2035

Verordening bekostiging leerlingenvervoer 2022

Preventieagenda Opsterland 2021-2030

### Reguliere werkzaamheden

- Zorgen voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
- Overleggen met onderwijsbesturen
- Toezicht en handhaving kinderopvang
- Zorgen voor leerlingenvervoer
- Uitvoering leerplicht
- Subsidiëren cultuureducatie op scholen
- Faciliteren onderwijshuisvesting

## Thema Onderwijs

### Doelstellingen

#### Kinderen hebben gelijke kansen om hun talenten te ontwikkelen

Kinderen hebben recht op gelijke kansen om zich met hun eigen individuele mogelijkheden te ontwikkelen. De omstandigheden waarin een kind opgroeit mogen daarbij niet bepalend zijn. Elk kind heeft waardevolle talenten: 'weten waar je goed in bent' is heel belangrijk. Door te werken aan talentontwikkeling neemt de weerbaarheid en veerkracht van kinderen toe. Ze ervaren meer zelfvertrouwen, voelen zich veilig in de klas en halen betere schoolresultaten.

### Maatregelen

## In 2024 monitoren we het effect van de PeuterPlus-voorziening

### Omschrijving (toelichting)

De PeuterPlus-voorziening biedt maatwerk aan peuters die extra zorg en ondersteuning nodig hebben. Het gaat om zorg die er niet is in de reguliere kinderopvang. In het laatste kwartaal van 2023 is de pilot voor een PeuterPlus-voorziening gestart. In 2024 monitoren wij hoeveel kinderen daadwerkelijk gebruik maken van de PeuterPlus. We monitoren ook of het zorgt voor minder doorverwijzingen naar specialistische jeugdzorg.

### Kwaliteit (toelichting)

## In 2024 evalueren we de werkwijze van de Gelijke Kansen Alliantie

### Omschrijving (toelichting)

In de Gelijke Kansen Alliantie werken scholen, gemeenten en maatschappelijke partners aan het verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs. Daarbij is er aandacht voor thuis, school en leefomgeving. Als gemeente Opsterland leggen we de focus op talentgedreven werken. In 2024 gaan we onderzoeken wat de effecten zijn van talentgedreven werken. Met de opbrengsten van die evaluatie gaan we deze werkwijze borgen en eventueel verder verspreiden.

### Kwaliteit (toelichting)

## Doelstellingen

### Jongeren halen een startkwalificatie in het onderwijs of zijn aan het werk

We zetten er op in dat jongeren een baan vinden of een startkwalificatie in het onderwijs halen. Een startkwalificatie is (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger). Jongeren met een startkwalificatie hebben een betere positie op de arbeidsmarkt.

### Maatregelen

#### We ontwikkelen in 2024 een integrale aanpak om thuiszitten te voorkomen

### Omschrijving (toelichting)

We ontwikkelen in 2024 een integrale aanpak om thuiszitten te voorkomen. Centraal daarin zal staan dat we inzetten op proactief handelen en op preventie. Zo voorkomen we dat kinderen uitvallen en hierdoor het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie.

### Kwaliteit (toelichting)

## Doelstellingen

### We verbeteren de taalvaardigheid

In Opsterland is ongeveer 13% van de bevolking van 16 jaar en ouder laaggeletterd. Dit is vergelijkbaar met de rest van Friesland, maar hoger dan in Nederland als geheel (in 12%). Taalvaardigheid verbeteren past bij de ambitie: 'Iedereen doet mee en heeft regie over zijn eigen leven'. Onze samenleving wordt sterker als iedereen kan meedoen. Als je moeite hebt met taal-, reken- en digitale vaardigheden, vind je minder snel een baan, kun je minder makkelijk gezond leven en heb je minder grip op je geldzaken. We hebben hierbij de volgende subdoelstellingen:

- Vaardigheden rond begrijpend lezen zijn in 2025 verbeterd.
- De gemeente ondersteunt het onderwijs waar nodig en interventies zijn effectief.

- Laaggeletterdheid neemt af (langetermijneffect) en is in 2025 gedaald tot op of onder het landelijk gemiddelde.

## Maatregelen

### We monitoren en evalueren in 2024 de extra inzet op taalvaardigheid op de scholen

#### Omschrijving (toelichting)

Door het inzetten van diverse programma's (op scholen) verbetert de taalvaardigheid van jeugdigen. Ook voorkomen we dat de jeugdigen van nu later tot de groep laaggeletterden behoren. We monitoren en evalueren in 2024 de effecten van deze programma's. Op basis van de evaluatie kijken we of het nodig is deze inzet uit te breiden. De gemeente werkt hierin samen met ketenpartners, zoals het onderwijs, de bibliotheek en De Stipe.

#### Kwaliteit (toelichting)

### We voeren de jaarschijf 2024 van het actieplan laaggeletterdheid uit

#### Omschrijving (toelichting)

Het is moeilijk om de doelgroep in beeld te krijgen en mee te laten doen aan activiteiten. Met het actieplan gaan we dit verbeteren. We voeren de jaarschijf 2024 uit. Onderdelen daarvan zijn de aanjager laaggeletterdheid, het ketenpartneroverleg en het digi-taalhuis.

#### Kwaliteit (toelichting)

## Doelstellingen

### Er zijn voldoende geschikte onderwijsgebouwen en –voorzieningen

Met het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs waarborgen we als gemeente dat er genoeg geschikte onderwijshuisvesting in onze gemeente is.

## Maatregelen

### We voeren het integraal huisvestingsplan (IHP) uit

#### Omschrijving (toelichting)

1. De gemeenteraad stelt in 2024 een actuele versie van de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Opsterland vast.
2. De gemeenteraad stelt in 2024 een krediet beschikbaar voor de bouw van KC De Finne in Beetsterzwaag en de inrichting van het openbaar gebied.
3. We gaan verder met de planvorming voor de nieuwbouw van It Aventoer in Langezwaag.
4. De gemeenteraad stelt in 2024 een krediet beschikbaar voor de uitbreiding van CBS De Opdracht in Ureterp.
5. De gemeenteraad stelt in 2024 een voorbereidingskrediet beschikbaar voor de BHS Gorredijk. Daarbij houdt hij rekening met de besluiten die al zijn genomen over de Skâns. We overleggen met het bestuur van de school om een toekomstbestendig schoolgebouw te realiseren.
6. De gemeenteraad stelt in 2024 een voorbereidingskrediet beschikbaar voor de vernieuwbouw van School Lyndensteyn in Beetsterzwaag.

#### Kwaliteit (toelichting)

## Beleidsindicatoren

		Opsterland			Nederland		
Beleidsindicatoren	Eenheid	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0	0	*	3	3	*
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	11	15	27	20	20	24
Voortijdige schoolverlaters	% deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	1,2%	1,2%	*	1,7%	1,9%	*

\* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 7 september 2023

## Wat mag het kosten

Mutaties in de reserves worden verwerkt in programma 0 maar niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Om een juiste financiële analyse per programma te kunnen maken zijn in onderstaande tabel de mutaties van programma 4 reserves meegenomen.

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	3.713	4.308	3.048	3.263	3.400	3.492
Baten	720	884	361	379	379	379
<b>Saldo voor bestemming</b>	<b>-2.993</b>	<b>-3.424</b>	<b>-2.687</b>	<b>-2.884</b>	<b>-3.021</b>	<b>-3.113</b>
Mutaties reserves						
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	4.845	-	-	-	-	-
<b>Saldo na bestemming</b>	<b>1.852</b>	<b>-3.424</b>	<b>-2.687</b>	<b>-2.884</b>	<b>-3.021</b>	<b>-3.113</b>

## Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2023	Begroting 2024	Mutatie begroting 2023/2024
<b>Saldo per taakveld</b>			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-291	-209	82
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.852	-1.438	414
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.281	-1.040	241
<b>Saldo voor bestemming</b>	<b>-3.424</b>	<b>-2.687</b>	<b>737</b>
<b>Stortingen reserves</b>			
<b>Totaal stortingen reserves</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Onttrekkingen reserves</b>			
<b>Totaal onttrekkingen reserves</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Saldo na bestemming</b>	<b>-3.424</b>	<b>-2.687</b>	<b>737</b>

## Toelichting op de financiën

Het saldo van dit programma is in 2024 € 737.000 voordeliger dan in 2023

**Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs geeft in 2024 een voordeel van € 82.000 ten opzichte van 2023**

De toerekening van de directe personeelslasten geeft een voordeel van € 82.000.

**Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting geeft in 2024 een voordeel van € 414.000 ten opzichte van 2023**

De verwerking van het Integraal Huisvestingsplan 2022-2035 geeft een voordeel van € 346.000. De toerekening van de directe personeelslasten geeft een voordeel van € 60.000.

De huurinkomsten van PCBS De Librije te Gorredijk zijn vanaf 2024 verwerkt (perspectiefbrief 2023). De inkomsten geven een voordeel van € 8.000.

**Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken geeft in 2024 een voordeel van € 241.000 ten opzichte van 2023**

Door de inzet van een consulent leerlingenvervoer is het budget voor leerlingenvervoer in 2024 lager dan in 2023 (perspectiefbrief 2022). Dit geeft een voordeel van € 20.000. Voor lokaal onderwijsachterstandenbeleid (LOAB) was in 2023 eenmalig € 12.000 meer budget beschikbaar. Dit geeft een voordeel in de begroting 2024. De toerekening van de directe personeelslasten geeft in 2024 een voordeel van € 209.000 ten opzichte van 2023.